

i když by věc byla jen tak, jak erár líčí, bylo by to vypořádování a jde i tu jen o to, zda platné předpisy vypořádování dopouštěly a zda H. byl k tomu úkonu oprávněn, neboť chybí-li tyto podmínky, pak by teprve šlo o náhradu škody nezákonným výkonem způsobené. V obou případech, ať už by šlo o dohodnutou či úředně, třeba županským úřadem, stanovenou cenu, bylo by lhostejno, že zbytek soli v skladišti uložený byl odvezen maďarskými bolševiky, neboť pak převzatá sůl byla v právním držení eráru a škoda šla dle zásady casus nocet domino na účet jeho, kdežto žalobkyně měla jen pohledávku proti němu, jež bolševiky zůstala nedotknuta. Na otázku bolševického vpádu přišlo by teprve, kdyby šlo o náhradu škody — a ne o zaplacení ceny — takže sůl byla by zůstala v právním držení žalobkyně. Ale ani tu nebude vpád ten rozhodným, a bude tedy záležeti jen na tom, zdali státní orgán dopustil se bezprávného činu, t. j. nezákonnosti (§ 92 úst. list.), kterou by mu bylo dlužno přičítati k vině. Neboť příčinná souvislost mezi bezprávným činem a škodou není tu pouze tehdy, když škoda z něho pošla bezprostředně, nýbrž i tehdy, pošla-li z něho prostředně, následkem přidružení se jiných okolností, od pachatele nezaviněných a v tom smyslu tedy nahodilých (třeba tedy i činů třetími osobami spáchaných) i jest příčinná souvislost vyvrácena jen tehdy, pak-li se dokáže, že škoda byla by jistotně nastala i tehdy, kdyby bezprávný čin byl spáchán nebyl. To dávno u nás uznává v podstatě praxe a podle ní i nauka (Randa, Náhr. škody 1912 str. 21—24 a praxe a literatura tam udaná), ale poněvadž tu jde pouze o logické propracování otázky kausální souvislosti, neshledává nejvyšší soud žádné příčiny, proč by nemělo zásady zde nabyté užito býti i v právu slovenském, jemuž též podmínkou náhrady škody ex delicto je a musí býti kausální souvislost mezi deliktem a škodou. Tím ale je pro náš případ vyřazen z počtu vpád maďarský, neboť vpád ten, za něhož maďarští bolševici sůl odvezli, jest právě jen takovou přidruživši se další okolností, již příčinná souvislost mezi bezprávným činem státního orgánu a škodou přerušena nebyla (bolševici by byli sůl ze skladiště odvézt nemohli, kdyby nebylo činu státního orgánu, jímž se tam dostala) a ručí tedy stát za škodu, protože ručí za bezprávný čin svého orgánu (důkaz zaviněné bezprávnosti vždy předpokládaje). Poněvadž ale čin orgánu nebyl v nijaké souvislosti s válečnými poměry potom nastalými (vpádem), pak jest skutečně případností poměrů normálních, i jest proto dána druhá podmínka ručební povinnosti státu shora zmíněná.

Čís. 4295.

I v tom případě, byl-li návrh na vydání upomínacího platebního rozkazu obsažen v žalobě, pozbývá platební rozkaz včasným odporem i jen jediného žalovaného účinnosti proti všem žalovaným.

(Rozh. ze dne 22. října 1924, Rv I 1073/24.)

Proti upomínacímu platebnímu příkazu, znějícímu na Josefa F-a a Mathildu F-ovou, podala odpor pouze Mathilda F-ová. Procesní

soud první stolice žalobě proti Mathildě F-ové vyhověl, o d v o l a c i soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil mu věc k novému rozhodnutí. V otázce pak, o niž tu jde, uvedl v

d ů v o d e h:

Zmatečnost napadeného rozsudku vidí žalobkyně v tom, že soud první stolice, když proti upomínacímu platebnímu rozkazu ze dne 6. září 1923 proti manželům Josefu a Mathildě F-ovým vydanému pouze Mathilda F-ová odpor podala, k ústnímu jednání na den 27. září 1923 soud pouze Mathildu F-ovou volal a nikoli též Josefa F-a, ačkoliv dle §u 9 zákona ze dne 24. dubna 1873, čís. 67 ř. zák. také proti Josefu F-ovi platební rozkaz pozbyl účinnosti a v důsledcích toho také Josef F. k ústnímu jednání volán býti měl. Tímto nezákonným postupem soudu první stolice pozbyl po názoru dovolatelky Josef F. možnosti, by o žalobě jednal, a proto rozsudek první stolice trpí prý zmatečností, ke které soud odvolací z moci úřadu měl přihlížeti, i když jen proti Mathildě F-ové byl vydán. Rozsudek druhé stolice onou zmatečností jest prý rovněž stížen, poněvadž k zmatečnosti této z moci úřadu nepřihlédl. Názoru tomu nelze přisvědčiti. Jest sice pravda, že dle předpisu §u 19 zákona ze dne 27. října 1873, čís. 67 ř. zák. může věřitel žádati o vydání platebního rozkazu i v žalobě, kterou se svého nároku domáhá. Jsou tedy osoby, proti kterým žaloba taková směřuje, všechny žalovanými, tedy stranami rozepře. Nějakých předpisu, od ustanovení §§ 1—18 téhož zákona odchylných, § 19 a násl. neobsahují, a platí tudíž i pro návrh na vydání platebního rozkazu, učiněným v žalobě, předpis §u 9 zákona, že včasným odporem i jen jednoho žalovaného platební rozkaz pozbývá účinnosti proti všem žalovaným. To plyne z důvodové zprávy k zákonu, která uvádí, že možnost, spojení návrh na vydání platebního rozkazu se žalobou, byla zákonem poskytnuta proto, by o žalobě nemusilo býti zahájeno nové řízení a útraty řízení se nestaly marnými, když platební rozkaz odporem účinnosti pozbyl. Mělo proto spojení upomínacího návrhu se žalobou jen vymáhání uplatňovaného nároku zjednodušiti a zlevniti, nemělo ale jím na předpisech o řízení ničeho býti změněno. Za tohoto stavu věci byla by žalobkyní tvrzená zmatečnost na straně žalovaného Josefa F-a dána až do té doby, kdy Josef F. prohlášením žalobkyně při ústním jednání ze dne 12. ledna 1924, že platební rozkaz proti Josefu F-ovi nechává padnouti a že prosbu žalobní o zaplacení vznáší pouze proti žalované Mathildě F-ové, přestal býti stranou rozepře, neboť po tomto prohlášení žalobkyně zůstala stranou procesní jediné žalovaná, se kterou bylo jednáno a proti které také rozsudek soudu první stolice byl vydán. Netrpí proto rozsudek první stolice pouze proti Mathildě F-ové vydaný, zmatečností ve smyslu §u 477 čís. 4 c. ř. s., kterou ostatně jenom Josef F. mohl uplatňovati a v důsledku toho není ani rozsudek soudu odvolacího zmatečným ve smyslu §u 503 čís. 1 c. ř. s.